

PROPOZÍCIE

Hviezdoslavov Kubín 2021

**67. ročník
celoštátnej postupovej súťaže a
prehliadky v umeleckom prednese
poézie a prózy,
v tvorbe recitačných kolektívov a
divadiel poézie detí, mládeže a
dospelých**

67. ročník VAJANSKÉHO MARTIN 2021

- **regionálne kolo** celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky
Hviezdoslavov Kubín
v umeleckom prednese poézie a prózy,
v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých

pre okresy Martin a Turčianske Teplice
- propozície regionálnej prehliadky ZUČ –

VYHLÁSENIE K POSTUPOVEJ SÚŤAŽI HVIEZDOSLAVOV KUBÍN 2021

Z dôvodu stále pretrvávajúcej nepriaznivej situácie s pandemiou Národné osvetové centrum v Bratislave povoľuje realizáciu školských a obvodných kôl **v alternatívnej forme**: priamym odporúčaním, online formou či záznamom.

Priame odporúčanie – učitelia/pedagógovia – členovia odbornej poroty na základe dohody priamo odporúčia recitátorov bez fyzického vypočutia výkonu, čiže minuloročných víťazov školských kôl detských recitátorov I., II. a III. kategórie v prednese poézie a prózy, ktorí nemali možnosť sa prezentovať na vyššom kole súťaže – v regionálnom kole HK 2020.

Online forma - učitelia/pedagógovia – členovia odbornej poroty si vypočujú vybraných recitátorov z jednotlivých tried dištančne – online formou. V prípade recitátorov IV. kategórie v prednese poézie a prózy a na základe nej vyberú postupujúcich recitátorov do regionálneho kola.

Neplatí pre dospelých recitátorov V. kategórie, tí sa prihlasujú priamo do region./krajského kola.

Záznam – v prípade, že na školách nie je technicky možné uskutočniť s recitátormi online formu, postupujúci recitátori z jednotlivých ročníkov zaznamenajú svoj výkon prostredníctvom mobilu (príp. videozáznamu kamerou). Záznamy vyhodnotia vybraní učitelia/pedagógovia – členovia odbornej poroty a tí určia postupujúcich víťazov školských kôl do regionálneho kola súťaže. V tomto prípade je potrebné dbať na kritéria hodnotenia prednesu, nie záznamu ako takého.

Vyhlasovateľ:

Turčianske kultúrne stredisko v Martine z poverenia Žilinského samosprávneho kraja

Organizátori:

Turčianske kultúrne stredisko v Martine v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

a

Turčianska knižnica v Martine, Divadelná 4619/5, 036 01 Martin
a Mestský úrad v Turčianskych Tepliciach

Termín konania: 22.3. – 26.3. 2021

22.3.2021: 8.30 – I. kategória v prednese poézie a prózy MT

23.3.2021: 8.30 – II. kategória v prednese poézie a prózy MT

24.3.2021: 8.30 – III. kategória v prednese poézie a prózy MT

25.3.2021: 8.30 – IV. a V. kategória v prednese poézie a prózy MT aj TT

Mestský úrad v Turčianskych Tepliciach

26.3.2021: 8.30 – I. – III. kategória v prednese poézie a prózy TT

Miesto konania:

22.3. – 25.3. 2021 Turčianska knižnica v Martine, Divadelná 4619/5, 036 01 Martin

26.3. 2021 Mestský úrad v Turčianskych Tepliciach

8. 00 - prezentácia recitátorov a členov odbornej poroty

8. 30 - slávnostné otvorenie regionálneho kola súťaže 67. ročníka VM 2021
v Zasadacej sále na 1. poschodí

9. 00 - 12. 30 hod.

- vlastná súťaž
- rozbor recitovaných ukážok členmi odbornej poroty
- slávnostné vyhlásenie výsledkov

13. 30 - predpokladaný čas ukončenia podujatia

Všeobecná charakteristika

Regionálne kolo Vajanského Martin je **postupové kolo** Hviezdoslavovho Kubína - najstaršej a najprestížnejšej súťaže v oblasti umeleckého prednesu poézie a prózy a tvorby recitačných kolektívov a divadiel poézie.

Súťaž je určená deťom, mládeži a dospelým.

Súťaž nie je tematicky zameraná, ani vymedzená.

Súťaž sa koná **každý rok**.

Ciele súťaže

Hlavným cieľom súťaže je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast kolektívov a jednotlivcov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie umeleckej tvorby v oblasti umeleckého prednesu a divadla poézie.

Štruktúra súťaže:

Súťaž má postupový charakter a je **viacstupňová**.

Základným stupňom súťaže je triedne kolo. Víťaz triedneho kola postupuje do školského kola, potom do obvodného, okresného alebo **regionálneho kola**.

Z regionálneho kola postupujú víťazi do krajských súťaží. Víťazi krajských kôl postupujú do celoštátneho kola.

Súťaž na vyšších stupňoch pozostáva zo súťažných vystúpení, interného hodnotenia poroty, odborného seminára a môže byť obohatená o tvorivé dielne alebo iné aktivity.

Termíny ukončenia jednotlivých kôl :

- 1, školské kolá : do 29.2. 2021
- 2, obvodné kolá : do 20.3. 2021
- 3, okresné kolá : do 10.4. 2021
- 4, regionálne kolá : do 20.4. 2021
- 5, krajské kolá : do 10.5. 2021

Súťažné kategórie

Súťaž jednotlivcov

Vo všetkých kategóriách **sa súťaží osobitne v prednese poézie a osobitne v prednese prózy.**

Umelecký prednes detí:

I. kategória

- **žiaci 2. – 4. ročníka** základných škôl a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 7 – 10 rokov,
- umelecký prednes **poézie** maximálne **5 minút**,
- umelecký prednes **prózy** maximálne **6 minút**.

II. kategória

- **žiaci 5. – 6. ročníka** základných škôl a prímy (1. ročníka) osemročných gymnázií a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 10 – 12 rokov,
- umelecký prednes **poézie** maximálne **5 minút**,
- umelecký prednes **prózy** maximálne **6 minút**.

III. kategória

- **žiaci 7. – 9. ročníka** základných škôl a sekundy, tercie, kvarty (2. – 4. ročníka) osemročných gymnázií a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 12 – 15 rokov,
- umelecký prednes **poézie** maximálne **6 minút**,
- umelecký prednes **prózy** maximálne **8 minút**.

Umelecký prednes mládeže:

IV. kategória

- **žiaci 1. – 4. ročníka stredných škôl**, 5. – 8. ročníka osemročných a bilingválnych gymnázií a ostatná nevysokoškolská mládež do 19 rokov vrátane³,
- umelecký prednes **poézie** maximálne **8 minút**,
- umelecký prednes **prózy** maximálne **10 minút**.

Umelecký prednes dospelých:

v. kategória

- **študenti vysokých škôl** bez ohľadu na vek, žiaci 5. – 6. ročníka konzervatórií a **dospelí od 20 rokov⁴**,
- umelecký prednes **poézie** maximálne **8 minút**,
- umelecký prednes **prózy** maximálne **10 minút**.

Súťaž kolektívov

I. kategória

- **detské** recitačné kolektívy a divadlá poézie,
- vek účinkujúcich členov súboru **do 15 rokov**.

II. kategória

- divadlá poézie a recitačné kolektívy **mládeže a dospelých**,
- vek účinkujúcich členov súboru **nad 15 rokov**.

PODMIENKY PRE SÚŤAŽIACICH

Prihlasovanie

Na súťaži sa môže zúčastniť každý neprofesionálny recitátor, záujemca o umelecký prednes a neprofesionálne kolektívy inscenujúce literárne texty.

Žiaci I. – III. kategórie a recitátori IV. kategórie majú právo prihlásiť sa do triedneho, resp. školského kola v škole, ktorú navštevujú.

Organizátori školských kôl prihlasujú víťazných postupujúcich recitátorov do vyššieho kola súťaže prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>. Pri prihlásení recitátorov sa uvádzajú len základné údaje a v prípade postupu do krajského kola systém vyzve zodpovednú osobu na doplnenie informácií do prihlášok.

Ak sa školské kolá na stredných školách nekonajú, **recitátori IV. a V. kategórie** majú právo prihlásiť sa do súťaže okresného kola podľa miesta bydliska alebo školy/pracoviska.

V prípade, že kultúrne inštitúcie okresné kolá neorganizujú, **recitátori IV. – V. kategórie** majú právo prihlásiť sa do vyšších kôl súťaže (regionálne, resp. krajské), ale do najnižšieho kola, ktoré sa v okruhu ich pôsobenia organizuje. **Títo recitátori sa prihlasujú do súťaže samostatne prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.**

Kolektívy sa prihlasujú do okresných/regionálnych kôl **podľa miesta svojho pôsobenia prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.** Prihlasuje ich vedúci alebo zriaďovateľ súboru.

V prípade, že **sa nemení veková kategória**, tak: recitátori, ktorí sa zúčastnili na celoštátnej súťaži a prehliadke Hviezdoslavov Kubín v predchádzajúcom roku, majú

právo nastúpiť v nasledujúcom roku do súťaže v krajskom kole. Podobne tí, čo sa zúčastnili na krajskom kole, môžu nastúpiť v regionálnom/okresnom kole. Tí, kt. sa zúčastnili na regionálnom kole, môžu nastúpiť do okresného kola. Tí, ktorí sa zúčastnili na okresnom kole, môžu nastúpiť do obvodného/školského kola a účastníci obvodných kôl môžu nastúpiť do školského kola súťaže. **Detských recitátorov nastupujúcich do obvodného/okresného kola prihlasujú školy. Od okresných kôl vyššie sa recitátori prihlasujú do súťaže samostatne prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.** Prihlasujú sa do príslušného kola, na ktoré majú podľa uvedených zásad právo.

Základné (školské) kolá organizujú školy v okresoch Martin a Turčianske Teplice a uskutočnia ich do 8. marca 2021.

Súťažné podmienky

Súťaž sa koná v prednese slovenskej a svetovej básnickej a prozaickej (nie dramatickej!) literatúry v **slovenskom jazyku**.

Recitátori a kolektívy prechádzajú všetkými stupňami súťaže **s tým istým textom a s tou istou inscenáciou hry**, ktorými sa prezentujú v základnom stupni súťaže.⁵

Recitátor je povinný **prednášať text naspamäť**.

Do súťaže **nemožno vstúpiť s textom**, s ktorým recitátor v minulosti na súťaži Hviezdoslavov Kubín už vystúpil alebo s ktorým získal umiestnenie na celoslovenských kolách iných recitátorských súťaží (Šaliarsky Matko, Beniakove Chynorany, Vansovej Lomnička, Naša Vansovej Lomnička, Timravina studnička, ... a Slovo bolo u Boha, Dilongova Trstená a ďalšie). **Výnimkou sú recitátorky a recitátori I. – III. kategórie, ktorých súťaže boli v roku 2020 zrušené.**

Recitátor môže nastúpiť do súťaže **len s jedným textom**.

Podmienkou účasti jednotlivcov je **priloženie súťažného textu prednesu k prihláške**. Recitátori, ktorí postúpili do krajského kola, sú povinní priložiť k prihláške text prednesu **v editovateľnom formáte**. V texte treba zachovať grafické členenie veršov a strof, odsekov podľa knižného alebo časopiseckého vydania. Na súťažný text je potrebné uviesť **meno recitátora, autora, prekladateľa, názov a zdroj textu**, prípadne upravovateľa textu a **meno/á pedagóga/lektora**, s ktorým recitátor na texte pracoval.

⁵ Medzi stupňami súťaže môže kolektív v súťažnom vystúpení robiť úpravy na základe odporúčaní odbornej poroty

Súbory sa **nemôžu zúčastniť na súťaži s inscenáciou**, s ktorou vstúpili do inej súťaže garantovanej Národným osvetovým centrom, ani s inscenáciou, s ktorou už súťažili na Hviezdoslavovom Kubíne v minulosti.

Podmienkou účasti kolektívu je **priloženie scenára inscenácie** k prihláške s uvedením **autorov a prekladateľov** textov, ako aj **tvorcov inscenácie**.

Hodnotenie súťaže

Na regionálnom kole súťaže porota udeľuje jedno **1. miesto**. Nasledujúce **2. a 3. miesto** môže byť znásobené. Jednotlivec alebo kolektív umiestnený na 1. mieste postupuje do krajského kola súťaže.⁶

V odôvodnených prípadoch môže porota udeliť **čestné uznania**, prípadne **špeciálne ceny**.

⁶ Na nižšom stupni súťaže môže porota v prípade vynikajúcich výkonov inscenácií odporučiť na postup aj 2. miesto. Organizátor vyššieho kola súťaže, v prípade celoštátneho kola Národné osvetové centrum, spolu s ďalšími odborníkmi rozhodnú podľa koncepcie a možností, či je možné návrhy prijať.

Odborná porota

Odbornú porotu regionálneho kola súťaže v okresoch Martin a Turčianske Teplice menuje riaditeľka Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine. Na **okresnej, regionálnej a krajskej** úrovni spracúva a odovzdáva organizátorom **výsledky** súťaže vo forme **protokolu a hodnotiacu správu**, ktorá obsahuje odbornú analýzu a zdôvodnenie rozhodnutia poroty, **predseda alebo predsedom poverení členovia poroty**.

Postup do vyššieho kola súťaže

Recitátori /kolektív umiestnení na 1. mieste v regionálnom kole súťaže HK postupujú do krajského kola súťaže Vajanského Martin v Martine

Krajské kolo súťaže HK VAJANSKÉHO MARTIN sa uskutoční **3. - 5. mája. 2021** v Martine.

3. mája 2021 – súťaž detských recitátorov I. – II. kategória, začiatok 8.30 hod.

4. mája 2021 – súťaž III. a IV. a V. kategória, stredoškol. a dospelých recitátorov, začiatok o 9.00 hod.

5. mája 2021 – súťaž divadiel poézie a recitačných kolektívov - začiatok o 8.30 hod. v SKD

Celoštátne kolo súťaže 67. ročník Hviezdoslavovho Kubína sa uskutoční **23. - 26. júna 2020** v Dolnom Kubíne.

Ocenenie

Organizátori súťaže na návrh odbornej poroty udelia diplomy a prípadne iné vecné ceny na prvých troch miestach v každej kategórii a v žánroch (poézia a próza).

Víťazní jednotlivci a kolektívy budú navrhnutí na účinkovanie do programov a súťaží **Scénická žatva 2021, Medzinárodný festival poézie vo Valašskom Meziříčí 2021** a **Festival neprofesionálneho umenia TVOR•BA 2021** v Bratislave-Starom Meste.

Výsledky súťaže

Slávnostné vyhlásenie výsledkov **regionálneho kola** súťaže **HVIEZDOSLAVOV KUBÍN 2021** sa uskutoční po ukončení súťažnej časti samostatne v jednotlivých kategóriách a žánroch v priestoroch, kde sa bude súťaž konať. Celkové vyhodnotenie

regionálneho kola súťaže bude zverejnené aj na www.tks.sk a elektronicky zaslané na všetky zúčastnené školy v regióne Turca max. do 10 dní po skončení súťaže.

Vítazi v jednotlivých kategóriách (I. – V.) a v jednotlivých žánroch (poézia, próza) sa môžu zúčastniť tvorivej dielne, ktorej hlavným cieľom je príprava recitátorov na krajské kolo súťaže pod odborným lektorským vedením. Workshop Recitačný KUMŠT sa uskutoční v dohodnutom termíne po skončení regionálneho kola súťaže.

Miesto konania: **Turčianske Kultúrne stredisko v Martine**

Viac informácií Vám poskytne metodička TKS Ivana Bednáriková.

Kritériá hodnotenia:

V kategórii umeleckého prednesu súťaže jednotlivcov:

a./ dramaturgická príprava predlohy

- **vhodnosť výberu textu** podľa veku a typu recitátora,
- myšlienková a umelecká **náročnosť predlohy**,
- **originalita a objavnosť** predlohy,
- **správne pochopenie obsahu** a zmyslu textu,
- **rozbor, členenie a úprava** predlohy,
- **vystihnutie žánrových a štýlových osobitostí** textu,
- **aktuálny výklad** recitovaného textu;

b./ tvorivosť a osobnostný prístup recitátora

- **schopnosť vnútorného videnia a cítenia** recitátora,
- **schopnosť vytvorenia vzťahu, názoru a postoja** k textu,
- **hlasová a rečová technika** recitátora,
- **originalita a kultivovanosť** rečového prejavu a vystupovania,
- **tvorivá práca** s recitátorskými výrazovými prostriedkami,
- funkčnosť použitia **slovných a mimoslovných prostriedkov**,
- **výstavba, gradácia a pointovanie** prednesu,
- **miera rozumovej a citovej účasti** na prednese;

c./ pôsobivosť prednesu na poslucháča

- **zacielenosť** na poslucháča a kontakt s ním,
- **presvedčivosť** interpretácie,
- pôsobenie recitátora **ako osobnosti**,
- **originálnosť recitátora** a jeho výkonu.

V kategórii recitačných kolektívov a divadiel poézie:

d./ dramaturgia

- **vhodnosť témy a predlohy** pre kolektív (vek, sociálne a kultúrne zázemie, špecifickosť kolektívu),
- **myšlienková a umelecká náročnosť predlohy**,

- **originalita, novosť a objavnosť** predlohy,
- **spracovanie literárnej predlohy** do scenára (rešpektovanie témy, formy a špecifickosti literárnej predlohy; vystihnutie obsahových, žánrových a štýlových osobitostí textu; vystihnutie aktuálnosti obrazov, myšlienok či formy textu; členenie na party),
- **uplatnenie dramatických zákonitostí** pri tvorbe scenára,
- **harmónia literárnosti a dramatickosti** v scenári,
- **pochopenie obsahu** a zmyslu predlohy a scenára,
- **aktuálnosť predlohy** a scenára,
- **dramaturgické a pedagogické zámery a ciele**, ich naplnenie v scenári;

e./ javiskové stvárnenie

- **jasnosť a cieľ** režijnej koncepcie,
- **zreteľnosť myšlienково-poetických rovín a javiskových obrazov**,
- **členenie, charakter výstavby a temporytmus** inscenácie,
- **hlasová a výrazová úroveň interpretov** (technika hlasu a reči jednotlivcov a zboru; čistota, výraz, plasticnosť sólových interpretov a zboru; charakteristika, vzťahy, funkcie jednotlivcov a zboru; tempo, rytmus, kompaktnosť interpretačného kolektívu),
- **pohybové, prípadne choreografické spracovanie** inscenácie (charakter, cieľ, funkčnosť, nápaditosť pohybu a choreografie vo vzťahu k téme a dramaturgicko-režijnému cieľu; pohybová úroveň a technika interpretov, realizácia javiskových a choreografických foriem),
- **výtvarné spracovanie** inscenácie (výber, charakter a funkčnosť hmotného – výtvarného – materiálu vo vzťahu k téme, scenáru a k dramaturgicko-režijnej koncepcii; estetika farieb a tvarov v kostýmovaní a scénografii, výtvarný štýl inscenácie; pohyb výtvarného materiálu na scéne, jeho funkčnosť, obrazotvornosť a technická presnosť),
- **koexistencia a súhra všetkých javiskových zložiek**;

f./ zameranosť na diváka

- **komunikatívnosť** inscenácie s divákom,
- **súhra slovného, poetického a dramatického** v inscenácii,
- **originálnosť a jedinečnosť** inscenácie

Záverečné ustanovenie

- 1./ Prípadné zmeny, doplnenia a spresnenia propozícií vydáva Národné osvetové centrum.
- 2./ Súťaž nie je realizovaná za účelom dosiahnutia zisku.
- 3./ V dôsledku nesplnenia akýchkoľvek podmienok uvedených v týchto propozíciách nemusí byť súťažiaci prijatý do súťaže, alebo môže byť zo súťaže vyradený.
- 4./ Počas celého priebehu podujatia sú všetci súťažiaci k dispozícii vyhlasovateľovi a môžu byť podľa potrieb využití na prezentačné a spoločenské sprievodné aktivity v mieste konania súťaže i v blízkom okolí.

5./ Deti sú povinné prísť na súťaž v sprievode dospeljej osoby (choreografa, pedagóga, vedúceho súboru, rodiča alebo inej dospeljej osoby), ktorá chráni ich bezpečnosť a rieši ich problémy organizačného, či sociálneho charakteru.

6./ Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasujú, že ich súťažné dielo má vysporiadané všetky práva viažuce sa k tomuto dielu, najmä autorské práva a nezasahuje práv a právom chránených záujmov tretích osôb.

7./ Súťažiaci dávajú prihlásením do súťaže súhlas Národnému osvetovému centru, Turčianskemu kultúrnemu stredisku v Martine a Turčianskej knižnici v Martine na vyhotovenie audiovizuálnych diel svojho súťažného vystúpenia na účely archivácie, zaradenia do databázy, propagácie a vzdelávacie účely.

8./ Súťažiaci vyhlasujú, že sa oboznámili s podmienkami spracúvania osobných údajov Národným osvetovým centrom, ktoré je dostupné na **www.nocka.sk alebo v Národnom osvetovom centre.**

Kontakt – bližšie informácie:

Ivana Bednáriková
odborný metodik Turčianskeho kultúrneho strediska v Martine
+421 905 061 821
literatura@tko.sk